

Україна у фокусі

13 – 19 травня

2013 року

ЗМІСТ

<i>I. Огляд політичних подій за тиждень.....</i>	<i>3</i>
<i>II. Аналітична довідка.....</i>	<i>5</i>
<i>Міжнародна політика.</i>	
<i>Туманні перспективи Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.....</i>	<i>5</i>

I. Огляд політичних подій за тиждень

13
травня

Генпрокуратура тимчасово зупинила слідство у справі про вбивство Євгена Щербаня, однак незабаром поновила слідчі дії. Про це повідомив захисник Юлії Тимошенко Сергій Власенко. У Генпрокуратурі, в свою чергу, пояснили, що в рамках розслідування справи Є.Щербаня було направлено міжнародно-правові доручення до кількох країн, з чим і пов'язано призупинення слідчих дій. Сергій Власенко відзначив, що це може означати, що Київ домагається від Праги та Вашингтона можливості допитати у справі Щербаня Олександра Тимошенка та Павла Лазаренка.

14
травня

Рада міністрів ЄС затвердила ратифіковану Європарламентом угоду про подальше спрощення візового режиму з Україною. Про це повідомив вітчизняний посол у ЄС Костянтин Єлісєєв. За його словами, вже з липня цього року частина українців відчує на собі полегшення візового режиму з Європою. Зокрема, це стосується журналістів, водіїв-дальнобійників, учасників офіційних програм обміну, релігійних діячів, та тих, хто потребує медичного лікування за кордоном.

15
травня

Єврокомісія підтримала пропозицію запросити Раду ЄС підписати Угоду про асоціацію з Україною тоді, коли для цього будуть створені необхідні умови, а саме виконано визначені раніше критерії. У Єврокомісії зазначили, що це рішення ЄС робить необхідні підготовчі кроки для того, щоб бути технічно готовими до можливого підписання Угоди про асоціацію з Україною на Вільнюському саміті у листопаді 2013 р.

16
травня

Всі свідки, допитані у справі про вбивство Євгена Щербаня, вказали на причетність Юлії Тимошенко до цього злочину. Про це повідомила заступниця генпрокурора Лілія Фролова. Вона зазначила, що останній із чотирьох свідків обвинувачення Петро Кириченко підтвердив це.

Як відомо, колишній помічник прем'єра Лазаренка Петро Кириченко визнав, що особисто передав півмільйона доларів кримінальному авторитету на прізвище «Матрос» за вбивство Щербаня, і заявив, що замовниками злочину були Лазаренко та Тимошенко. Водночас свідок не зміг відповісти на запитання захисника Тимошенка Сергія Власенка, які він має докази того, що саме Тимошенко та Лазаренко хотіли вбити Щербаня.

Юлія Тимошенко жодного разу не відмовлялася від доправлення її на судові засідання у справі про вбивство Євгена Щербаня. Про це йдеться у її заяві, оприлюдненій адвокатом. Документ зі звинуваченням у фальсифікації заяв щодо відмови від участі в засіданнях суду у «справі Щербаня» экс-прем'єр подала до прокуратури Харківської області.

17
травня

Перед фінальним маршем опозиції «Вставай, Україно!», який має відбутися в Києві 18 травня, стягують внутрішні війська. Про це повідомив депутат від «Свободи» Юрій Сиротюк, посилаючись на інформацію, яку він дістав від командувача військ Станіслава Шуляка. Опозиціонери не виключають того, що маршрут ходи може бути змінено, щоб не перетинатися з акцією Партії регіонів, яка також захотіла в цей день провести свій мітинг «В Європу – без фашизму!».

18
травня

У Києві пройшла акція опозиції «Вставай, Україно!». Лідери опозиційних партій «Батьківщина», «УДАР» та «Свобода» ухвалили спільну декларацію «Про координацію дій у боротьбі з режимом Януковича» і домовилися підтримати єдиного кандидата в президенти у другому турі за збереження нинішньої виборчої системи. Провела свій Антифашистський марш і Партія регіонів. Гасло акції було: «В Європу – без фашизму!»

Під час мітингу «Вставай, Україно!» між представниками партії «Свобода» і бійцями від Партії регіонів, які зумисне прийшли на акцію опозиціонерів, зчинилася бійка. Зазнали побиття і журналісти, які знімали цей інцидент. Зокрема, в журналістки «5 каналу» Ольги Сніцарчук була розбита губа та побиті руки. Фотограф Влад Содель, який намагався її захистити, також отримав легкі ушкодження. За перешкоджання діяльності журналіста вже відкрито кримінальну справу.

19
травня

Народний Рух України та Українська народна партія провели паралельні з'їзди, на яких ухвалили рішення про відновлення єдності Руху шляхом об'єднання НРУ та УНП в єдину партію. УНП саморозпускається, а її члени ввійдуть у лави Руху. Головою об'єднаної партії обрано нинішнього лідера НРУ Василя Куйбіду, який нині є депутатом Львівської обласної ради.

II. Аналітична довідка

✓ Міжнародна політика

ТУМАННІ ПЕРСПЕКТИВИ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄС

До Вільнюського саміту, на якому Україна має шанс підписати Угоду про асоціацію з ЄС, залишилося півроку, проте доля Угоди залишається невизначеною, і прогнозувати будь-який результат дуже складно. Як розглядає сучасну ситуацію українська та європейська сторона? Що, кому і як саме необхідно робити, аби Угода про асоціацію була підписана?

ЄС та Україна: події, кроки, оцінки

Європейський Союз продовжує активно підтримувати євроінтеграційний курс України. Європейська Комісія, Європарламент, Рада ЄС регулярно підтверджують свої наміри підписати Угоду про асоціацію, проте умов підписання не змінюють: вимоги, визначені у Висновках Ради ЄС від 10 грудня 2012 р., мають бути виконані. Зі свого боку ЄС продовжує робити кроки назустріч Україні. Зокрема, місія Кокса-Квасневського продовжена до вересня з метою моніторингу та сприяння реформі судової системи; 13 травня Рада міністрів затвердила ратифікацію Угоди про спрощення візового режиму з Україною; 15 травня Європейська Комісія ухвалила рішення рекомендувати Раді ЄС розпочати підготовку до підписання Угоди про асоціацію. Більш серйозних кроків у наступні 6 місяців від ЄС очікувати не варто: все, що зробить можливим підписання Угоди, залежить винятково від внутрішніх

кроків української влади. На сьогодні прогрес у виконанні вимог ЄС справді є, про що свідчить помилування Юрія Луценка, яке Європа сприйняла як позитивний сигнал; спільне голосування влади і опозиції за низку євроінтеграційних законів; розробка виборчого законодавства, спроби призначити перевибори у проблемних округах тощо. Проте, за словами Яна Томбінські, голови Представництва ЄС в Україні, якби Угода мала підписуватися цими днями, цього б не відбулося – якість виконання зобов'язань викликає питання. Натомість українські високопосадовці висловлюють впевненість у підписанні Угоди і вважають як темпи, так і якість своєї діяльності достатніми. Різниця в оцінках реалій може стати серйозною перешкодою виконанню мінімального обсягу реформ, які ЄС згоден буде оцінити як «відчутний прогрес».

Угода про асоціацію: як не втратити шанс?

Хто має працювати?

Відповідь на це питання однозначна як ніколи – українська влада. Єдиний рецепт підписання Угоди про асоціацію – це якісне здійснення нею необхідних кроків у сфері виборів і виборчого законодавства; реформи судової системи, ліквідації і запобіганні вибіркового судочинства; виконанні Порядку денного асоціації. Тим більше, що це не просто односторонні вимоги, сформульовані Радою ЄС після саміту Україна - ЄС, це вже зобов'язання України, оскільки Президент Янукович визнав необхідність досягнення прогресу за цими напрямками.

Що і як саме має бути зроблено?

Оскільки виміряти, що саме може означати «відчутний прогрес» у цих сферах, неможливо, головним завданням влади має бути максимально ефективно і точно виконання реформ відповідно до європейських стандартів.

По-перше, Верховна Рада до літньої відпустки має повністю ухвалити пакет євроінтеграційних законів. Опозиція готова голосувати разом з провладною більшістю в разі врахування її поправок та безперешкодної роботи профільних Комітетів Верховної Ради.

По-друге, там, де є чіткі вимоги, треба орієнтуватися на них, а не шукати «замінники». Так, красномовною є ситуація щодо виборчого законодавства. В той час, як ЄС прямо говорить про необхідність ухвалення Виборчого Кодексу, українська влада цим питанням взагалі не займається. А замість призначення перевиборів в п'яти проблемних округах, Кабмін

планує провести перевибори ще у двох додаткових.

По-третє, в терміновому порядку з української сторони має бути визначена система координації виконання реформ. На сьогодні зрозумілого порядку координації та моніторингу здійснення реформ у системі української влади немає. На цьому тижні Костянтин Єлісеєв був призначений Радником Президента, уповноваженим з питань зовнішньополітичних та інтеграційних процесів, але він і без того є постійним представником України в ЄС, тому це призначення суттєво не вдосконалює систему координації євроінтеграційного курсу. Робота Комітету Верховної Ради з питань євроінтеграції нині заблокована через те, що депутати від Партії регіонів відмовляються брати участь у засіданнях Комітету.

По-четверте, українській владі варто звертати увагу не так на внутрішні звіти щодо реформ, як на оцінки, що їх дає ЄС. За словами Штефана Фюле, моніторинг української ситуації провадиться щотижня, і здійснюються постійні порівняння з попередніми даними. Це створює базу для майбутнього рішення про те, чи мав-таки місце прогрес у подоланні визначених проблем.

По-п'яте, реформа судової системи має бути інтенсифікована, як жодна інша. Влада повинна піти на діалог з опозицією, яка не згодна з запропонованими до ухвалення законопроектів в цій сфері, зокрема, щодо статусу суддів. Оцінювати прогрес у сфері судочинства європейська сторона буде надзвичайно прискіпливо, адже

часу на цю реформу у влади було достатньо.

Питання звільнення Юлії Тимошенко, хай би яким незручним воно було для української влади, для країн-членів Євросоюзу є не єдиним, проте одним з ключових для підписання Угоди про асоціацію. Заяви про необхідність її звільнення як підтвердження не просто руху в бік Європи, а демократичних стандартів, лунають від провідних політиків та чиновників ЄС. Позиція української влади тільки ускладнює ситуацію: вона офіційно заперечує наявність вибіркового правосуддя в Україні і активно намагається переконати українське суспільство в тому, що справа Тимошенко не повинна ставати на заваді євроінтеграції України. Поза тим, європейські політики дуже відкриті й категоричні: справа

Тимошенко була та залишається каменем спотикання у двосторонніх відносинах. Вирішення цього питання однозначно буде високо оцінено Європейським Союзом.

По-шосте, сьогодні, коли доля Угоди про асоціацію під великим питанням, будь-які спроби або заяви щодо інтеграції в Митний Союз неприпустимі. Великим мінусом для України є вже те, що працює робоча група з питань набуття Україною статусу спостерігача в МС. І хоча формально, цей статус в МС, не суперечитиме інтеграції в ЄС, на сьогодні пріоритетом має бути робота над європейським напрямком, аби підписати Угоду про асоціацію. Переговори з Митним Союзом в історично важливий для євроінтеграції час є щонайменше негативним сигналом для ЄС.

Висновки

Прогнозувати, чи відбудеться підписання Угоди про асоціацію у листопаді 2013 р., наразі беруться тільки представники української влади. Експерти та європейська сторона більш скептичні. Важливо одне: після пропозиції Єврокомісії Раді ЄС готуватися до підписання, розпочинається найважливіша та найскладніша стадія реформ для української влади. Чітко виконувати вимоги у проблемних сферах, знайти спільну мову з опозицією, ухвалити всі євроінтеграційні законопроекти до середини липня, створити дієвий механізм координації та контролю реформ, вирішити питання Тимошенко та вибіркового правосуддя загалом – ось кроки, без яких досягти не тільки відчутного, але й помірного прогресу Україні не вдасться. Окрім цього, постійно треба мати на увазі, що ключовим є все-таки не сам факт підписання Угоди, а набуття нею чинності, що залежатиме від процесу ратифікації у державах-членах ЄС. Без завоювання українською владою бодай мінімального кредиту довіри в європейських державах, навіть підписання Угоди може стати марним та безперспективним.

«Україна у фокусі» – щотижневий інформаційно-аналітичний бюлетень Фонду «Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва» (<http://dif.org.ua>).

Аналітики фонду «ДІ»:

Ірина Бекешкіна

Марія Золкіна

Юлія Ільчук

Олексій Сидорчук

Головний редактор випуску: Ірина Філіпчук
